

LA ILUSTRACIÓ

Preu:
UNA
pesseta

LLEVANTINA

REVISTA ARTISTICH-LITERARIA

DE

CATALUNYA, VALENCIA, BALEARS Y ROSSELLÓ

Any I

Barcelona, 1.er de Novembre de 1900

Núm. 1

SUMARI

GRABATS: Promesa, dibuix per Joan Llimona.

— Decorativa, per A. R. — Don Amadeu Vives y don Angel Guimerá, autors de la música y lletra de la ópera catalana *Euda d'Uriach* (fotografias de Audouard). — Totsants, dibuix de A. Utrillo. — Casament del príncep Albert de Bèlgica y la princesa Elisabet (fotografias del natural). — Palma de Mallorca: Pati, escala y galeria de la casa del marqués de Sollerich. — Decorativa, de A. Bosch. — Concerts Casals-Bauer, dibuix del natural, per F. Sardá. — Retrats de don Joaquim Sorolla y don Mariano Benlliure. — Arts industrials: Cartell de saló. — Sport: El gimnás Santanach. — El comte de *Largodiente*, quènto ilustrat per Huriban. — Caricatures, per Llopis.

TEXT: Crónica de Catalunya, per Ferrán Agulló. — Croquis barcelonins: El senyor Miquelet, per E. Boixet (ilustracions de A. Mestres). — A Joana d'Arch (poesia), per Enriqueta Paler y Trullol (ilustracions de A. R.) — Nostres grabats. — Notes valencianes, per Theodor Llorente. — Sport, per J. Elias Juncosa. — Bibliografia. — Curiositats y passatemp. — Anuncis.

NOVETATS: Crónica parisenca, per Juliette. — Nostres figurins. — De casa: Models de M. M. Castellá.

ARTS INDUSTRIALS. — CARTELL DE SALÓ.

05 (46.71 Bar) Lee. Fol

LA IL·LUSTRACIÓ LLEVANTINA

saluda avuy amistosament al públich y en particular als seus nombrosos y benvolguts abonats, y fa constar una vegada més, que seguirá enaltint la Patria, la Fe y l'Amor, hermosa trilogia de la renaxensa de nostra terra.

Després de dirigir un afectuós saludo á tots aquells amichs nostres qu'en la prempsa posan ben alt lo sport en general, á tots els Presidents dels clubs y centres de Catalunya hont se practica en ses diferents manifestacions, y finalment á tots els companys (y com á tals preném á tots els conventuts y que practican), aném á exposar en poques paraules nostres propòsits y'l criteri que seguirem en aquesta publicació.

Com entusiastes de totes les manifestacions físiques, y constants practicants de tots els sports, donarém compte en aquestes columnes de tots els fets remarcables que succehescan, no sols en nostra terra, sinó també en tot el món sportiu, quan el fet tingui certa relació ab nosaltres ó'ns presenti fets que tots deguem imitar. Axís com donarém un aplauso quan el creguem just, també censurarem un fet quan á nostre criteri jutjém que s'ho mereix.

Y fetes aquestes manifestacions generals, aném á parlar, pera començar, del primer de tots els sports, del origen, base y mare indiscutible de tots els altres, de la gimnasia, del sport que dona més resultats pràctichs y el que devém mirar ab forsa interés per ésser una de les parts de la educació.

El mot gimnasia s'aplica, com es sabut, al art de desenrotllar, enfortir y donar flexibilitat al cos per medi de certs exercicis regulars, que serveixen pera fer al home més fort y més apte pera'l treball, y més resistent davant dels obstacles que té que vencer en la lluyta per la existencia.

Axí ha sigut comprés en tots els temps, practicantse sempre la gimnasia en ses diferents formes, des de la primitiva del *massage*, ó sia «friccionar, pegar, palpar, oprimir ó tocar senzillament el cos ab les mans ó dits, activant la circulació de la sanch», que fa efectes verdaderament remarcables, fins á la *natació*, en qual exercici entran en funció tots els muscles, la *hidroterapia*, ó sia l'art de cuydar y curar el cos per medi de l'aygua, y el *ball* en ses diferents formes; axó dexant á part l'exercici de la marxa á peu, qu'obra principalment en les extremitats inferiors de nostre cos.

En tots els pobles s'ha practicat sempre la gimnasia, des de'ls indis y xinos fins als atletes grechs y romans, que corrian, saltavan, lluytaván, ballavan y llançavan la barra, y finalment en tots els païssos, en una ó altra forma s'ha exercitat, essent naturalment els que l'han mirat sempre ab major interés els païssos del Nort, ahont les temperatures baixes obligan á enfortir el cos, pera que pugui resistir les inclemencies del temps. Més tart y de mica en mica's va introduhint en nostres costums ab un

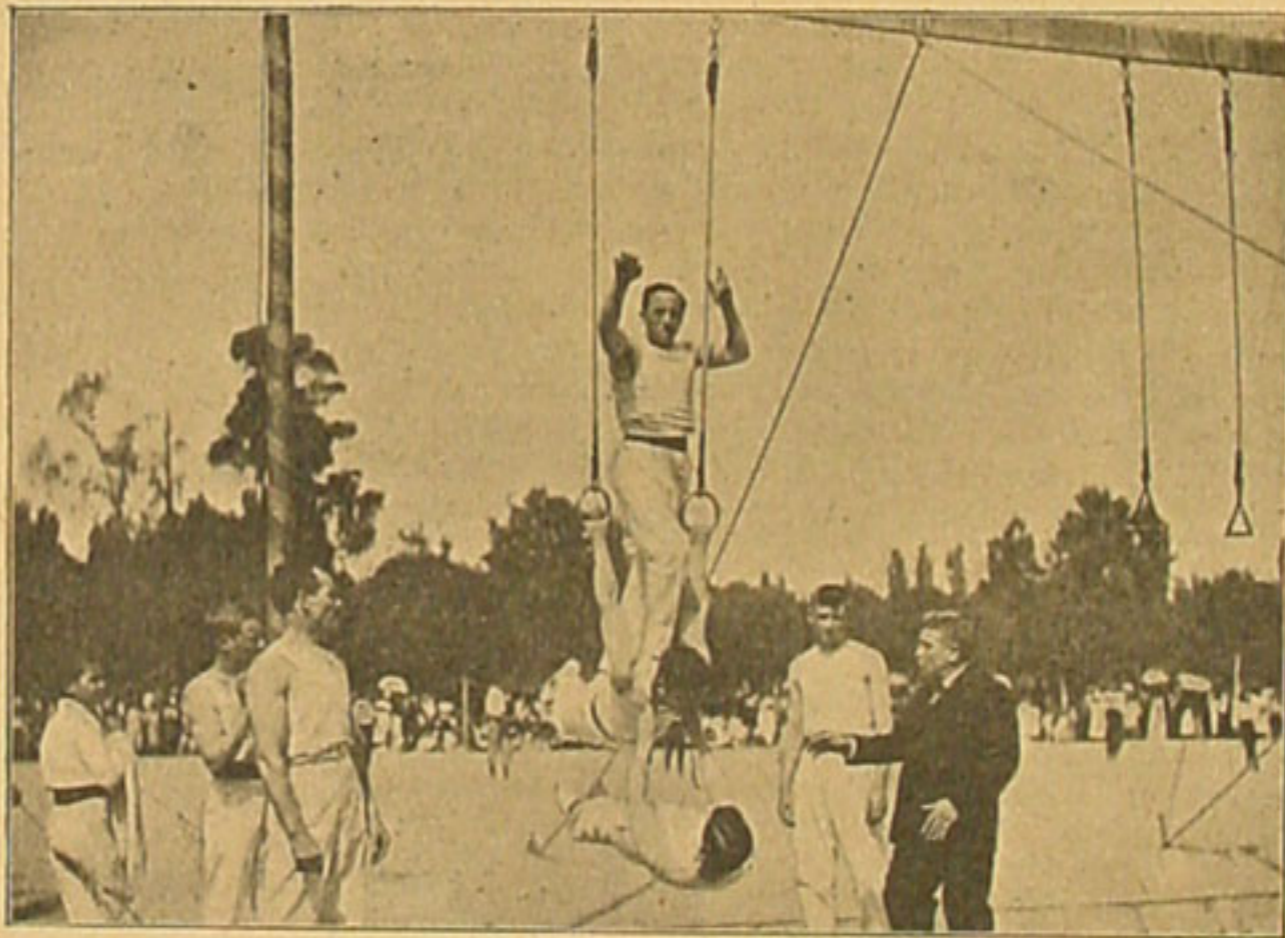
considerable retrás respecte á totes les demás nacions d'Europa.

La gimnasia pot ferse de molt diferenta manera y de resultats molt diferents, segons les parts del cos que devém cuydarnos y la manera que sia feta. Hi ha la gimnasia *natural* (*passer moi le mot*): ó sia la marxa á peu, carrera, caça, ball, cant, natació y altres, y la d'*aparells* (no essent aquests necessaris, sino en alguns casos fins perjudicials), com billar, bitlles, joch de la barra, esgrima, etc., y el que's fa ab els aparells propiament dits de gimnasia, (paraleles, politxes, anelles, trapecis, pesos, etcétera.)

Dintre de la gimnasia hi há els diferents graus, regulats per la força diversa que tenim que desenrotllar, y naturalment, pel cansanci que'ns ocasiona.

Axís, hi ha diferents grupos que son per son ordre: el caminar y joch de billar en el primer; la caça, ball, joch de bitlles y barra, y cant en el segón, y en el ultim el salt, lluyta, esgrima, natació, foot-ball, cricket, ciclisme, el remar, y en una paraula, tots els exercicis qu'exigexen una forta tensió de muscles y una preparació ab els indicats més amunt, entrant en aquest grupo els exercicis ab aparells de gimnasia.

Peró no es el desenrotlló del home en sa part física el fi primordial de la gimnasia; no es la presentació dels bisceps que veyém en los Circos, sinó que essent aixó un excés de la mateixa gimnasia, constítueix un abús del cos, perjudicial en la major part de casos. La gimnasia regular y ben dirigida té considerables ventatjes; ademés d'influir poderosa-

EL GIMNÁS SANTANACH EN EL CONCURS DE GIMNASIA PET AL PARCII EL 24 DE SEPTEMBRE PASSAT.

(Segón premi.)

ment en els orguens digestius, aclareix la inteligencia, enforteix el cervell y'ns lo prepara pera'ls treballs mentals que després deguem fer. Aquesta es la rahó d'aquell proverbi tan conegut: «Mens sana in corpore sano», perque l'una cosa está tan lligada ab l'altra, van tan juntes l'armonia y la gracia del cos ab la del esperit, es axó tan cert, que per una rara casualitat veurém una vida llarga y profitosa en aquells estudiants, per exemple, que als vint anys treuhen les millors notes, però que tenen el cos encorvat, la vista gastada y les cames fluxes, puix la salut del cos está indubtablement unida á la de la inteligencia, y qualsevol desequilibri ha de portar sens remissió la malaltia y en ultim resultat la mort.

La comprensió de lo que dihém está al alcanç de tothóm, y pera provarho no hi há més que observar lo que succeheix als que començan á fer gimnasia (y consti que parlam per propia experiencia). Quan després de passar tot el dia en els estudis, treball d'inteligencia, etc., que'ns ha cansat el cervell y sentim un gran enervament, anám al gimnás, després de mitja hora, res més que mitja hora de fer exercici, ens sentim el cos transformat y'l cervell deslliurat de tot el pes que hi portavam abans; axís com al arribar anavam encorvats, llassats, al sortir sembla que tinguém més dalit pera respirar, caminám drets y alegres y llavors fins ens venen ganas de barallarnos; sí, ens hem tornat més valents. Aquí está'l secret dels pobles virils, forts y empre-

LA ILUSTRACIO LEVANTINA

ANY I

BARCELONA, 1.ª DE NOVEMBRE DE 1900

NÚM. I

PROMESA, PER JOAN LLIMONA.

CROQUIS BARCELONINS

EL SENYOR MIQUELET

DONCHS, com anava dihent, per aquell temps varem reunir-nos una nit, en lo café del Falcó, mitja dotzena d'amichs, pera tractar del assumpto que portavam de cap y sentar les bases y discutir principalment la part econòmica, qu'era la més important y la que més dificultats oferia.

Vollam fondar un cassino. Millor dit: un cassinet; una cosa sense pretensions: un centre modest, ahont poder passar entre bons companys les hores de vaga; pendre café, jugar als escachs, á dames, al dominó, fer petar le claca, tocar el piano — els que'n sapiguessin — y, sobre tot, donar les vetllades dels diumenges, reunions íntimes, balls de confiança ab assistencia de modistes de bé y senyoretas cursis, però honrades. Y fins, si les condicions del pis que hauríam de llogar ho consentían, s'hi instal·laria un teatret d'aficionats, també sense pretensions de cap mena.

De la junta tinguda en el Falcó va sortirne tot un programa molt ben pensat y com que'ls sis amichs que'l havíam discutit y aprovat no formavam un nombre prou considerable pera la realisació del projecte, quedá resolt que cada hù procuraria conquistar quatre ó cinch companys, després de lo qual se constituiria la societat en deguda forma. Y com la qüestió va ser trevallada ab verdader entussiasme, als quinze días d'iniciat y aprovat el pensament hi havia ja vintisis socis inscrits y paganos (vint ralets per barba y per més), representant les cinch Facultats universitaries: aprenents de medicina, farmacia, abogacia, filosofia y lletres, y ciencias. Dels vintisis estudiants, set varen formar la corresponent Junta Directiva, que s'encarregá de buscar pis, fer los primers gastets indispensables d'instal·lació y preparar la festa d'inauguració. Y'l primer diumenge de desembre d'aquell any, el tercer pis de la casa, nombre no sé ja quants, del carrer de Mercaders, presentava, ab tot y ser bastant esquitit y un xich tronadet, un cop d'ull enlluernador. Trenta tres noyes, acompanyades d'un parell de dotzenes de guetes, mares ó tíes, havían correspost á la nostra galant invitació: y'l problema que semblava de solució impossible, de ficar dintre d'aquell niu

prop de vuytanta persones y ferne ballar cinquanta, va resoldres de la manera més satisfactoria. ¿Cóm?... no ho sé; però'l fet es que durant quatre hores — de nou á una — hi va haver un pet de valsos, polkes, schotis, americanes, rigodons y llanceros que no ho vulguin vostés saber. Fins s'hi servi un refresch, que Deu n'hi do-

Portava aquella nit solemne unes botines de xarol, noves, que'm feyan un peu molt bufó; però que també'm feyan véure les estrelles. Durant les dues primeres hores, vaig resistir com un héroe, però després de sis ó set balls, qu'es cas de seguir brincant!... No hi va haver més remey qu'agafar una cadira y contemplar abulls d'enveja — y ab els peus inflats y pegant-me cada fitblada, qu'encara'm sembla que la sento, — com els altres se divertian.

Estava sentat al costat del piano y allavors vaig fixarme en lo pianista. Era un home petitó, d'uns cinquanta anys, de rostre afable, humil y somrient: un tipo senzillot, de mans grassones, incansables, que's bellugavan lleugeres sobre'l teclat, executant un variat repertori de pessas adotzenades, de ritme vulgar, però qu'anavan d'alló millor pera fer móurer les cames. Desde'l primer moment va serme simpátich el senyor Miquelet, qu'axís vaig saber que s'anomenava. L'espectacle de la nostra animació, de la gresca que feyam, lo feya somriure: «Per més que comenci á ser vell — me deya — m'agrada véure al jovent gosant de la vida: y vosté que no balla?... ah! ja entench... els ulls de poll, oy?... donchs miri — afegia esclafint de riure — un altre cop posis botes ben amples, qu'es una llástima no aprofitarse de tot aquest be de Deu de nenes maques que hi há aquí.»

Després d'aquell primer ball, en que ab tant éxit inaugurá'l nostre cassinet ses vetllades dominicals, ne varen venir d'altres, tots molt lluhits. Ja se sabía: cada festa'ns reuníam allí's socis ab una colecció de noyes que feya verament goig de véure y, sobre tot, de ballarhi: Totes filles de sa casa; unes del vehinat, altres de més lluny; ocupades tota la setmana en sos quefers, vivint del trevall la major part, encara que dues ó tres perteneixían á la menestralia acomodada y aprofitantse cada vuyt dies ab deliciós y franch plaher d'aquell esbargi de tres horetas. Més tart, varem introduhir en lo programa, un dels projectes enrahonats: representació d'obres escéniques, en un teatret que va instal·larse dintre d'una arcova bastant grandeta. *La Flor de un día*, *Las Espinas de una flor*, *La mitja taronja* y moltes pessas en un acte, catalanes y castellanes, foren objecte del nostre atreviment y pagat aquest ab grans picaments de mans.

El senyor Miquelet fou desde la primera nit un dels elements indispensables d'aquelles festes. Arribava al seu lloch ab escrupulosa puntualitat; se sentava davant del piano, tocava la sinfonia de la *Marta* ó del *Si fetsis rei*, abans d'alçarse'l teló, algún trocet d'òpera en els entre-actes y al acabarse la secció teatral y començar la del ball, vingan valsos y americanes y polkes y rigodons y tot quant se l'hi demanava. Los dits molsu-

dets y lleugers no's cansavan may; sa fesomia somrient y tranquila no acusava un sol moment aquella expressió d'aburriment y mal humor tan freqüent en los músichs trevallant pera divertir als altres.

Lo senyor Miquelet vivia exclusivament de la música: ana-

va a tocar el piano allí ahont lo demanavan, pera fer ballar á la gent; tenia algunes lliçons de solfa en un' colegi y en algunes cases que no podían pagar gayre cars els primers rudiments del art; copiava música per uns y per altres; y com ademés del piano tocava l'armonium y'l clarinet, no li faltavan durant l'hivern dues ó tres dotzenes de funerals, ni durant l'istiu alguns balls de festa major, com á membre accidental qu'era de dues ó tres coples.

Y aixís, treyent un duret d'aquí y un altre dret d'allí, vivia el senyor Miquelet tan campant y dominat per una sola idea: la de que no faltés res á l'Agneta, á la seva filla, al seu ídol. Viudo feya molts anys, lo nostre músich no respirava més que per aquella nena bonica, rosseta, un xich anémica, que deuria tenir setze ó disset anys quan la vaig conèixer y á la qui rodejava son pare d'una atmósfera de tendresa infinita. Jamay he vist un amor tan exclusiu, tan absorbent: perque á la noya no li faltés res, ni lo menjar més refinat que demanava la seva salut, no massa forta, ni ls vins reconstituyents, ni una educació esmerada, ni trajos elegants; el senyor Miquelet s'imposava un treball de negre: nó dexava perdre may la ocasió de guanyar una pesseta; de día anava com un gos, trayent la llengua d'un costat al altre, ditzós d'aquell cansament que's traduhía en rals; de nit passava hores senceres, cremantse'ls ulls copiant papers de música; y tots los afanys li semblavan poch tractantse d'amillorar lo benestar de l'Agneta; y massa ben pagats, quan la nena, enrotllantli'l coll ab sos brassos y omplintli la seva cara de petons, li deya xamosa y fent monadas:—¡Ay, papa, qué bó qu'ets y quánt t'estima la teva filleta!...—

Com que les reunions del nostre cassino eran d'alló més de cents y tot s'hi passava sense que la moral hi tingués res que dir, el senyor Miquelet va consentir en que la seva filla vingués algún diumenge qu'altre. Primerament, ell no ho volia, però ella li va pregar tant, que'l bon home no tingué valor pera negarli. Y com que tots eram joves de confiança y de modos, no va tenir lloch de repenedirse. Però si de posarse tot joyós y tot cofoy al veure l'éxit ab que fou acullida. Era molt graciosa, molt guapeta, molt simpática, ballava divinament y tots ens la disputavam pel vals *glissé* y per la mazarca.

— Filla meva, potser en fas massa... mira que't cansarás... — li deya son pare inquiet, quan al acabar un ball la veyá dexarse caure sobre una cadira, ab les galtes enceses y'l pit pantejant.

— No tinguis por, papa, á mi ja saps que'l ballar me proba... — responia ella rient.

— Y si no, — afegíam nosaltres — miri quins colors més bonichs que posa.

— Sí, sí... — feya el pianista tranquilisat — però no convé qu'en fassi massa. —

..

Vingué l'istiu y'l nostre centre va suspendre les vetllades dramático-coreogràfiques fins á la entrada del següent hivern. Aquell any vaig tornar del camp á ciutat un xich més tart que de costum y's donava ja lo tercer ó quart ball de la temporada, quan un diumenge, á la nit, vaig comparéixer de nou en lo pis del carrer de Mercaders.

Ja al entrar al *gran* saló y després d'haver encaxat ab aquest y ab l'altre, vaig veure la silueta del senyor Miquelet, sentat davant del piano, ensenyant la esquena encorvada y la taca blanca y lluhenta del cap, orfe de cabells. Y mentres se formavan les parelles qu'anavan á ballar uns llancers, vaig dirigirme á donar una bona estreta de má al bon senyor.

— Y donchs, senyor Miquelet, com aném?... Y qué tal? com l'hi ha probat l'is...? —

Ma veu joyosa s'aturá de sobte davant del cambi extraordinari que mos ulls descobriren en aquell rostre abans satisfet y somrient, ara cobert per una especie d'amargura y d'aclaparament. S'havia envellit com si en lloch d'uns quants mesos haguessin passat deu anys; tenfa les galtes enmagrides, plenes d'arrugues, el bigoti casi tot blanch, els ulls apagats y sa veu ressoná ab só extrany, quan al preguntarli jo, indecís, si havia estat malalt, respongué que sí, que durant dos mesos havia jégut al llit.

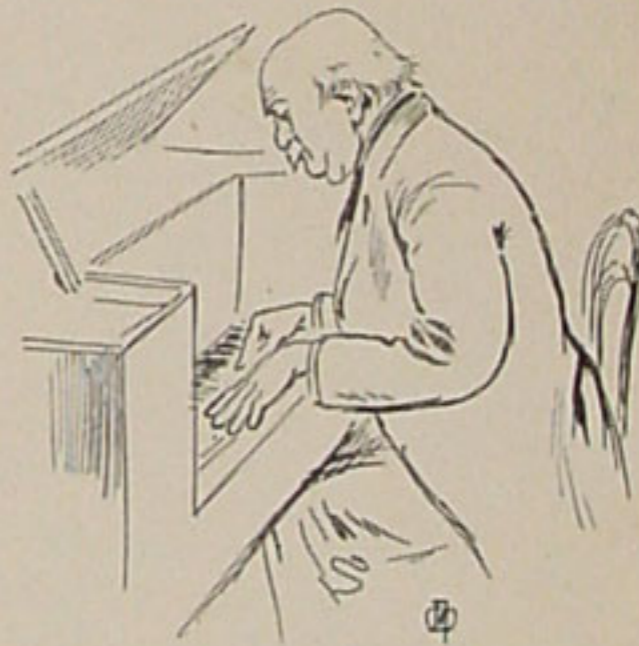
— Si qu'ho sento, senyor Miquelet... però *raya*, veig qu'ara sols es qüestió de restablirse del tot y d'anar agafant forces... Y l'Agneta, com está?... que no ha vingut? —

Oh! may oblidaré l'aspecte d'horrible tristor que prengué aquella cara al sentir ma pregunta: l'apretament convulsiu d'aquells llabis blanchs com un paper, ni'l accent ab que digué:

— L'Agneta?... fa tres mesos y mitj que la varem enterrar.

— Senyor Miquelet... quan vulgui: ja estém á punt... — cridá un dels joves.

Les parelles estavan preparades. Lo pianista s'axugá ab gest rápit les dues llágrimes que l'hi rodolavan cara avall y atacá nirviosament els primers compassos d'uns llancers de *Metra*. Y mentres en moñ entorn brotava un brugit de vida, de joventut y d'alegría, jo petrificat, contemplava aquell pobre pare, que ab lo cor destroçat, tenia que guanyarse les besses fent ballar á la gent.

E. BOIXET

Il·lustracions de A. Mestre.

TOTSANTS, PER A. UTRILLO.

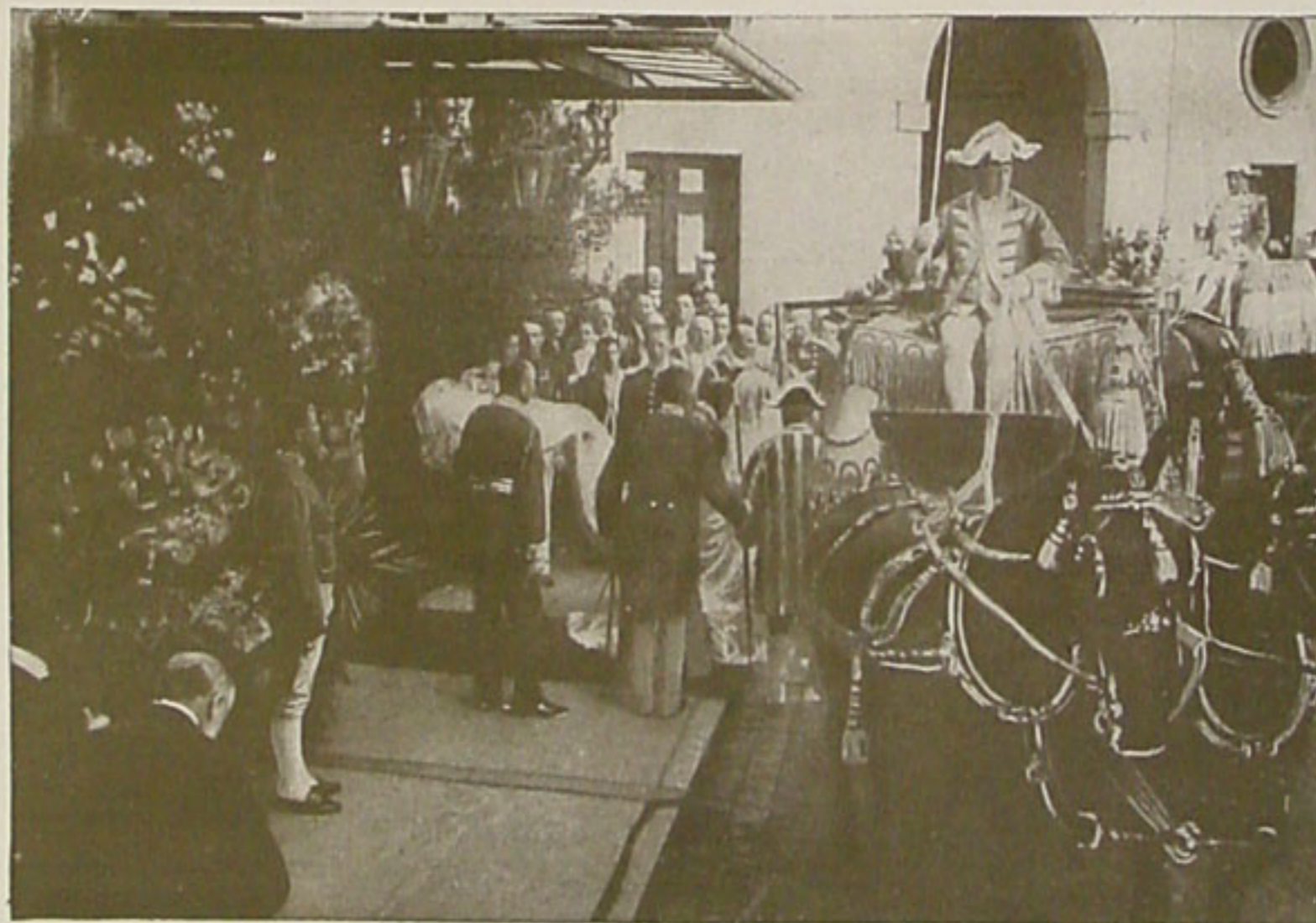
CASAMENT DEL PRINCEP ALBERT
DE BÉLGICA
Y LA PRINCESA ELISABET

LA PRINCESA, VESTIDA DE NUVIA.

EL PRÍNCIP ALBERT Y LA PRINCESA ELISABET.

LA PRINCESA ELISABET, FUJANT AL COTXE

Poesia premiada ab medalla de plata daurada en el Certamen celebrat a Montpeller el dia 24 del prop passat mes de maig.

V EUS de joia entusiastes ressonen
d'un extrém de la França á altre extrém;
tots els cors en un sol se confonen,
bategant de contento suprém.

Honorar se desitja á la filla
que á sa patria tant llustre doná;
la donzella que, humil y senzilla,
de les runes un trono axecá.

La heroína cent voltes gloriosa,
¡Ay, sens ella, de Carles seté!
La coloma innocent, ardorosa,
que morí per la patria y la fé.

Sent per ella'l dolç niu de sa casa,
prats y camps tot el món conegut,
no havent may empunyat cap espasa,
ní sabent manejar un escut;

Admirant á tothóm sa bravesa,
munta ardida feréstech corcer;
á la lluyta se llença ab fermesa,
com intrépit y destre guerrer.

Y batalla, darrera batalla,
va serena lliurant sens descans:
la victoria per ella may falla...
prou que ho saben Reims y Orleans.

Y del Loire la vall placentera,
les comarques de Troyes, Chalons;
fins llavors, d'una host estrangera,
invadides tan belles regions.

Sempre impávida, audás heroína,
al exércit valor inspirant,
va de França, ab l'ajuda Divina,
el terror d'enemichs netejant.

Res l'atura; triomfant se passeja,
sens temor al contrari brabó;
que l'imatje de Cristo rumbeja
estampada en l'invicte penó.

Mes les glories y honors no afalagan
son cor pur, d'ignocent serafi,
ní dels triomfs els vapors l'ubriagan,
ní orgullosa la fa son destí.

Donchs per ella es tot brill cosa vana;
de renóm es folia l'anhel,
es quimera la gloria mundana,
sols aspira á la eterna del cel.

¡Oh, secrets del Senyor! Presonera
ja la té en son poder l'inglés vil:
no l'espanta la sort que l'espera,
son coratge servant varonil.

¡Quánts insults, quánta injuria y tortures
no sofreix y calumnies y afronts!
Tota sola, en tan greus amargures,
vers al cel gira'ls ulls fets dos fonts.

Mes encara no's troba saciada
la venjança d'aquells cors malvats:
es del foch á morir sentenciada,
cels y terra quedant esglayats.

Enfortida per l'Eucaristia,
contemplantse la Creu fit á fit,
sí ab la mort la carn flaca porfia,
no desmaya un moment l'esperit.

Vel de flames li fa'l benefici
de cobrir son cos núu, virginal,
deslliurantla del més dur suplici
de ser blanch de riota infernal.

Oblidant, com son Deu, fers agravis
y uns torments tan horribles, inichs,
ab el nom de Jesús en els llabis,
perdó clama pels seus enemichs.

¡Ja era temps! Ja l'Iglesia, enardida
ab l'afany d'aumentar son tresor,
exa perla hi vol veure afegida,
exa estrella d'inmens resplandor.

Y la França, que'ls dies de gloria
pot á mils recordar ab orgull,
no escriurá, ni ha escrit may en sa historia,
més hermós y més tendre y gran full.

Fins allá, de quals fills mort cruenta
ne rebé, havent dragat fel á mars,
ab la fé més sencera y ardenta,
venerada será en els altars.

La corona dels sants, ab frisança,
veure anhelan els fiels en son front:
sí heroína, una gloria es de França,
com á santa, n'es gloria del món.

ENRIQUETA PALER Y TRULLOL

Il·lustracions de A. R.

PALMA DE MALLORCA. — PATI, ESCALA Y GALERÍA DE LA CASA DEL MARQUÉS DE SOLLERICI.

NOSTRES GRABATS

PROMESA, PER EN JOAN LLIMONA

Un d'aquests íntims soliloquis en que'ls sentits s'adormen y l'esperit s'enlayra amunt, amunt, fantasejant; una verge, tranquila y pensativa mirant y remirant l'antich anell en quina pedra hi há la clau de son passat y son pervindre; una pedra que senyala una promesa, la més santa de totes les promeses, la que's fa ab el cor y s'penyora ab l'ànima, que's recorda ab un somris y s'espera sospirant; la única promesa que's somía de día y desvetlla á la nit; la promesa dels vint anys, la promesa d'amor, promesa eterna... Aixó es lo que l'artista ha sorprés del natural y avuy nos ho presenta, com en Llimona y sols en Llimona sab ferho.

ÀNGEL GUIMERÀ y AMADÉU VIVES

Els dos genis més indiscutibles avuy día á tot Espanya han donat últimament á Barcelona la nota de actualitat de més importancia y valor intrínsech ab l'estreno de sa obra en col·laboració *Euda d'Uriach*. Ni del un ni del altre cal fer la historia, puix sos noms han assolit ja'l cim de la popularitat; en Guimerà ab son incessant treball que l'ha fet el rey y'l pare de la moderna dramática catalana; en Vives, en menos temps, guanyant el primer lloch com á compositor d'indiscutible solidesa y d'evident caràcter catalá.

Tampoch hem de fer historia de la última joia que han donat á llm; tothóm mitjanament preocupat del nostre renaxement artístich en tots sos aspectes, tothóm (ni que sia despreocupat en absolut) que's pensa apreciar lo que val realment y cultivar son bon gust, ha vist representar *Euda d'Uriach*. Per altra part, aquí no es lloch de parlar-ne com se mereix, ni'ns ho permet el reduhit espay d'aquesta secció. Nosaltres hem aplaudit la hermosa llegenda que'l més enérgich y potent de nostres poetes ha sabut formar, encarnar y animar, prenent l'embrió de les nebuloses y fantástiques tradicions populars, engrosintla ab el calor de son estre y embellitla ab els recursos de son art refinat: hem aplaudit la obra d'aumentar ab la música la força y valor artístichs del libre; d'axamplar ses proporcions ab el mérit d'un conexement técnic superior, d'una inspiració original y de caràcter íntimament compenetrat ab els cants populars del terror; en la obra d'en Vives hi há un sens fi de parts que'l día que's generalisi son conexement entre l'públich, aisladament, se celebrarán ab entusiasme com á troballes verdaderament genials, que avuy, vistes dintre'l conjunt, s'han apreciat com á belleses de segón ordre, perque es molta obra la del mestre Vives.

Y hem aplaudit *Euda d'Uriach*, malgrat d'haverla assaborit com tothóm, tal com s'ha fet, com si diguessem com qui veu un edifici á vol d'aucell, com qui escolta una composició orquestral reduhida pera piano: axís y tot, ab el més viu desitj de revéurela en les proporcions de medis que's mereix, y sense les quals se fa un agravi á la obra. El publicar LA IL·LUSTRACIÓ LLEVANTINA els retratos dels autors de *Lo fill del Rey* y *L'Emigrant*, no es més que per rei-

terarnostre entusiasme y demostrar nostra devotíssima y coral admiració als autors d'*Euda d'Uriach*.

EL CASAMENT DEL PRÍNCIP ALBERT

DE BÉLGICA Y LA PRINCESA ELISABET

La ciutat de Munich ha presenciat enguany el 2 d'octubre, al mateix temps que les festes nacionals de Baviera, el casament del Príncep Albert de Bèlgica ab la princesa Elisabet, á qui han apadrinat el Rey Leopold de Bèlgica y el Príncep regent, y el Rey de Rumania y la Comtesa de Flandes. La cerimonia religiosa fou del tot imponent y majestuosa, unint als joves prínceps el vell arquebisbe de Munich.

La boda civil se verificá á la nova sala del trono de la capital bavarenca, en presència de tots els convidats oficials, cos consular y un brillant acompanyament, ahont s'hi veyan els duchs y duqueses de Parma, Orleans, Borbó y molts d'altres. La princesa vestía un preciós trajo de satí duquesa blanch y son actual espós, el sever uniforme blau fosc de major de granaders belgues. Finida la cerimonia y després del banquet, els casats de nou marxaren tot seguit per la vía de Stuttgart á Bèlgica, ahont els esperava una serie interminable de festes oficials.

PALMA DE MALLORCA

ESCALA, PATI Y GALERÍA DE LA CASA DEL MARQUÉS DE SOLLERICH.

Una de les cases que més agradosamente contempla'l viatger que visita per primera vegada la típica ciutat de Palma de Mallorca, es la vista que públicquem, representant la escala, pati y galería del edifici de don Faust Morell, actual marqués de Solle-rich, situada al carrer de Sant Gayetà.

Son ayre senyorial, ses línies senzilles y atrevides ab una barreja de sobrietat y elegancia, sobressurten principalment en lo pati. Aquí s'hostatja la ex-princesa d'Asturies, avuy infanta Isabel, quan feu son viatge á Mallorca.

Son propietari, el marqués de Solle-rich, es persona il·lustradíssima, de gust artístich refinat y possehidor d'un Muséu de Pintures qu'es la admiració de quants el visitan.

CONCERTS CASALS-BAUER

Tothóm sab en Casals qui es y d'ahont procedeix; no cal dirho, y ab prou feynes nos quedin paraules pera dir lo molt que val y la gran admiració que sent per ell el públich de tot arreu, que'l proclama unánimament com al primer violoncelista de nostres días. Y axó ho ha demostrat una vegada més y ben palpablement en els dos únichs concerts que en companyia d'en Bauer ha donat últimament al Teatre Principal, als que concorregué un escollit floret de músichs, crítichs, artistes y literats, desitjosos tots de poderlo admirar una vegada més. El fondíssim sentiment y la escrupulosa justesa ab

que interpreta les obres dels grans mestres, y el domini meravellós de son difícil instrument, se fan indescriptibles en exes curtes ratlles; es precis sentirlo, y qui no l'hagi sentit no podria formarsen una idea per més que digessem. L'entusiasme, l'admiració y l'orgull llegitim qu'en Casals desperta en el públich barceloní, no pot demostrárseli més que ab aplausos, y aquests tothóm los hi ha prodigat en repetides ovacions, á les quals afegim nostra humil però coral y entusiasta enhorabona.

L'Harold Bauer, que ha compartit ab ell tan justificades mostres de grat, no té més que vintivuyt anys. Nasqué á Londres en 1872, de pare alemany y mare inglesa, y en sa adolescencia era ja un hábil violinista. Un día, acompanyant al gran concertista Pederewsky una composició á quatre mans, aquést, sorprés sens dubte per sa incomparable disposició, li aconsellá dexar el violí per el piano. Aixís ho feu en Bauer, y ab sa determinació començá la serie interminable y sempre cre-

CONCERTS CASALS-BAUER. — DIDUIX DEL NATURAL, PER J. SARDÁ.

xent de sos triomfs artístichs, fins que s'uní á París ab nostre paysá en Casals, compartint des d'allavors ab ell els aplausos y l'admiració ab que se'ls ha acullit arréu.

Ab lo que havém dit d'en Casals, no podém dir d'en Bauer sinó qu'es per ell un digníssim y adequat company de glories y més glories.

•••

TOTSANTS, PER A. UTRILLO.

L'Utrillo l'ha representada en la alegoria que donám á nostres lectors, bèn garbosament y com qui hi té la má trencada. Es bèn bé la diada de Totsants en ses tres notes més típiques: la castanyada, la festa alegroya d'epflech trist, perque quan s'acosta mitja nit, sempre s'acut á la memoria el recort de la proximitat de la festa dels morts; sovint algú de la tertulia, l'avi ó l'avía, per lo que hi son més aprop tal vegada, sugerexen la remembrança de la trista diada; s'acaba de dir el rosari del vespre, abans

d'asséures á la taula parada de festa anyal; tota la familia compleix primer ab aquella patriarcal costum; després s'entregará á l'alegría íntima, al *gaudeamus* casulá, proverbial d'aquesta festa: la segona nota es la castanyera, la missatgera popular del hivern, encara que l'afany del petit negoci fassi anticipar de vegades la seva aparició: per ultim, el mercat de coronas funeraries, ab que al endemá se sembrarán les tombes dels cementiris, com qui renova un llaç d'unió, ó ratifica un jurament d'amistat, de recordança, d'amor... Ab tot y la mort, per entre mitj del cos de la mare terra, subsisteix quelcóm entre'ls vius y sos difunts... Mes, en aquest món tot vé encadenat per distint que s'ía; després de la llum ve la sombra, després del goig la pena, al endemá de les rialles de la castanyada, se concentra el pensament, s'oprimeix el cor y l'esperit s'entrega á la tristesa, contemplant sobre una llosa conmemorativa una trista y simbólica corona de perpetuines...

També l'artista ho lliga tot, ho fa seguir y ajuntarse naturalment, com succeheix en la vida: de tres notes de costums ne surt una hermosa plana artística.

REVISTA MENSUAL

PERA

SENYORES

PARÍS, 24 octubre 1900.

EN aquesta secció ens proposam donar compte a nostres llegidors de tot lo nou que's presenti en el centre del mercat universal de modes.

Essent París sempre ahont s'admira la última expressió de la elegancia, el centre del *chic*, y la reina indiscutible de la moda; ahont s'admira a cada moment el seu bon gust en mil detallets del vestir de les senyores parisenques, es natural que de tot aixó fem lo possible pera ferne saber alguna cosa a nostres amables llegidores, en quals vestits tant hi influeix nostra ciutat, puig en la major part d'ells hi ve'yem el *cachet* d'aquí, que's tot lo que podem dir en son favor.

A pesar dels esforços d'algunes altres nacions, sempre som nosaltres les que portem el cap, les que constituim una mena de Tribunal Suprém en la qüestió de les modes, donchs fins els vestits que de sastre y sport principalment, ens venen d'Inglaterra, necessitan l'aprobació de les parisenques pera que tinguin curs corrent.

Pera probar lo que dihem no hi ha més que fixarse en lo que succeeix ab les senyores estrangeres després d'haver estat un temps a París, quan s'envian a buscar els vestits a fora; sempre'ls demanan aquí, y may trobareu que'ls demanin a Inglaterra, Bélgica ni altres punts, sinó sempre al mateix centre, al rovell del ou, que podríam dirne, a París, donchs fora d'aquí la roba no té'l *cachet* que fa precisament que la dona sigui elegant.

Donchs d'aquí com a font devém treuren les últimes idees, les últimes *creations* en models y detalls dels vestits de cada temporada, y aquesta es la tasca que procuraré omplir ab el més gran cuydado. No vol dir aixó que no devém alguna vegada ensenyar algún model que'ns vingui del extranger, perque no tenim cap rahó pera despreciar una cosa quan es bona, vingui d'ahont vingui.

Ara aném a parlar una mica de les corrents generals de la moda d'aquí, que han d'interessar forsa a les llegidores elegants.

Aquest any son de moda les robes groxudes, s'usa com sempre el textit, però lo que's prefereix a tot son les bayetes groxudes, les gebelines, les barrejes sobre les quals sembla qu'hagi nevat.

La *bayeta celtica* es una de les més boniques novetats de moment.

Se fan una serie de textits peluts d'una classe molt original y elegant, pels quals s'han ressucitat tots els noms dels homes anomenats per la seva cabellera; hi ha *Sansón*, *Absalón*, *Cledión* y fins *Vercingetorix*, de qui es conegut el celebre bigoti.

En lo que's refereix a panyos hi ha: el *Fu-*

VESTIT DE CARRER. — Model de M. M. Castelló.

zotte, *Watteau*, de tons d'una gran finesa y altres. Després venen el *Frileux* (fredolich), *Monfette*, d'una elegància especial; el *Kertoll*, una especie de canyamàs boatat, d'una lleugeresa increïble, y un aspecte de gruix extraordinari; la *Moscovita*, diagonal que vesteix molt; el *Brahma* y *Angora*, encara que aquest sols deu emplearse pera vestit ó faldilla; aquest es molt recomanable pel seu aspecte pelut, forsa nou y extrany, al mateix temps qu'elegant. Encara hi há el *Sant Bernard* y altres, però la corrent general d'aquesta temporada es completament de buscar robes groxudes, peludes y d'aspecte bufat ab exclusió d'altres.

Aném á un'altra cosa.

Les faldilles que's fan ara son molt amples, d'un vol á baix d'uns sis metres al menys; son á plechs, unes solsament á les caderes, altres á tot el voltant. Totes son adornades de moltes maneres y algunes extranyes, però lo que domina més en els adornos es l'or y la plata, igual qu'en els barrets; se veuen galons grans, posats sobre altres galons tubos petits, colocats tot al voltant del cos y moltes altres combinacions.

Les «toreres» tenen encara l'èxit més gran aquesta temporada, podent dirse que casi no's veu cap jaqueta.

Les mànigues son molt voluminoses de baix, ab *buuffants*, volants y tot una barreja de adornos molt complicats y, al mateix temps, molt bonichs.

Me sembla que aquestes indicacions bastarán á les nostres lectores, per avuy; més endavant procurarém que tinguin més amenitat, á fi de donar una idea ben complerta de lo que aquí portan les senyores y que's portará aquest hivern per tot.

VESTIT PER PASSEIG EN COTXE.

JULIETTE

VESTIT PER MITJ TEMPS.

NOSTRES FIGURINS

VESTIT PER MITJ TEMPS

Veusaquí un bonich vestit per mitj temps, de Biarritz. La gent se vesteix molt bé á Biarritz, ahont hi há tants estrangers rics que hi tenen *villas*. El vestit il·lustrat es de davant de color creme. La faldilla es molt llarga y folgada, y está adornada ab unes puntes verdaderes de color beige.

El cos es de les metexes lligitimes puntes, el qual es de batista aplicada sobre una xarxa groxuda. Al voltant de la espatlla hi há un petit coll ab unes punxes, guarnit també ab puntes.

La cinta del coll es de vellut, turquesa, ratllat de creme, y la cintura feta d'un galó d'or. L'ample barret llís, es fet d'un plomatge fosch, y va decorat ab plomes d'aliga rissades, que's recullen cap al cantó esquer.

VESTIT PER PASSEIG EN COTXE

Aquest vestit ideal pera carreres de cavalls, ó convenient pera un passeig en cotxe, es de la més fina roba de color de boix, d'un tó molt pàlit; la espatlla es mitj ajustada y'l davant dextat anar, haventhi dos farvalans ajustats ab vores tallades, guarnit ab dos repunts tot l'extrem de la faldilla. Al coll hi va una de les pells de més moda actualment, de guinéu blanca, potser de bastant preu, però extraordinariament graciosa.

BARRET D'HIVERN

Aquest altre model es pera hivern, de fieltre negre ab dues plomes llargues *amazona*, ab la copa voltada d'una cinta d'or. L'or s'usa molt aquest hivern, com hem dit, tant en els vestits com en els barrets, als quals dona un relléu d'un bon gust exquisit.

BARRET DE TARDOR

Aquest barret es de fieltre beige, adornat ab cintes de vellut, y una ploma de garça, fixada per medi d'un ganxo d'acer.

Es de molt bon gust y apropiat pera sortir al matí, pera la temporada de l mitj temps.

BARRET D'HIVERN

MODEL NÚM. 1

Capa llarga de vellut negre, rodona de baix y ajustada a les espatlles; va adornada ab motius de atzabeja. Gran coll Médicis, forrat de seda plegada, nus de musselina negra, cayent davant en dues llargues talles, faldilla de color fusta. Toca de vellut musselina fusta.

Materials: 5 metres poch més ó menys de vellut negre, y 2'50 de musselina negra.

MODEL NÚM. 2

Abrich Evelina de satí blau; es recte y montat a plechs rodons des d'un gran arrencament en forma de bolero curt y tallat a la espatlla, el davant va adornat ab dues pessas al biaix y adornades ab botons. Coll y gires a estil sastre. Mànega ab colze, guarnida d'una gira tallada a biaix. Varies aplicacions de roba blanca disposades en motius, guarnexen los baxos del abrich, les gires, lo dalt de les mànegues y'l baix del arrencament. Barret rodó de fieltre gris, guarnit ab abollats de vellut blau.

Materials: 4 metres de satí blau.

MODEL NÚM. 3

Abrich de satí negre, adornat ab aplicacions del meteix color, els davants y espatlla drets, montats sobre un arrencament que baixa «en cœur» davant y darrera y agafa les espatlles.

Tres volants de musselina de seda, orlats d'una petita ruxa acaban el baix d'aquest abrich. Dues llargues talles plegades, de la metexa musselina, cauhen davant sortint del centre del arrencament sota dos «chou» de musselina. Gran coll «evasé». Mànega ab colze, mitj llarga, cayent sobre un bufant del meteix satí, montat sobre el puny. Faldilla de Parma.

Materials: 7 metres satí negre y 6 metres de musselina de seda negra.

BARRET DE TARDOR

CAPA DE PASSEIX Y COTXE. — Model de M. M. Castellá.

nedors, puix el resultat del conjunt es efecte de la força de cada un dels individus que'l formen.

Per axò, si volèm á nostre poble fort, si desitjám que Catalunya, nostra patria, tingui'l lloch que li correspón, ensenyém al treballador, ja qu'ell constituheix la força d'un poble, ensenyemli gimnasia, trayemlo d'aquests centres de corrupció que'n diuen societats de ball, femlo fort y resistent y axís serém respectats y estimats, ja que la força individual fa la de les nacions.

Il·lustrám aquestes ratlles ab el grabat d'un dels gimnassos que més treballan á Barcelona, que compta un nombre de dexebles forsa remarcable.

Y pera acabar, diguém que s'entén per SPORT, (aquest mot tan empleat avuy día, que molts no saben lo que vol dir) *tot exercici al ayre lliure*, nom que ve del inglés, alteració de «disport» y aquest del antich francés (millor, vell catalá) «desport», ó sia divertiment.

J. ELIAS JUNCOSA

BIBLIOGRAFIA

(En aquesta secció's donará compte de tots los llibres que'ns envihin autors ó editors.)

FULLES SEQUES. — Aplech de versos valencians compost per *Joseph Bodría y Roig*, de «Lo Rat-Penat». — Valencia. — Estampa de D. M. Alufre, Plaça Pelliser, 6. — Any 1900.

Agrahím de tot cor l'obsequi que'ns ha fet lo senyor Bodría al regalarnos un exemplár del seu hermos llibre de versos. Aquest llibre, que no's posa á la venta y del que se'n han tirat solsament dos cents exemplars, es verdaderament una joia, si's vol modesta, però molt sabiament cisellada y curulla tota ella de sentiment. No es nostra intenció ferne la crítica, y si solsament donarne á conéixer algunes de les hermosíssimes semprevives que tanca, y que sens dubte son les millors composicions del llibre y les que apreciará més també lo seu simpátich autor.

S'expressa aixís el poeta:

Per si acás t'hauria ofés
algún jorn donante agravis,
estamparen los meus llavis
en ton front el ultim bes!

La gelor guardan encara
d'aquell bes adolorit;
y en mon cor quedá esculpit
lo blanch perfil de ta cara.

Dos llágrimes me caygueren
damunt d'aquell front de neu,
que rodolant se perderen
fins la presencia de Deu!

Sempre qu'exía fora de casa
— ¡Pepe, no tardes! — me día al punt.
¡Quántes vegades fins á la porta
anavam sempre casi els dos junts!

Ara ab freqüencia me'n ixch y torne;
be per distraurem ó per que vullich!
Ni me acompanyan ni sent que'm diguin:
— ¡Pepe, no tardes! — ¡No hi há ningú!

JOVENTUT. — Poesies den *Juan M. Guasch*. — Il·lustrades per J. Berga i Boada i C. Devesa. Llibrería de A. Verdaguier. — Barcelona. — 1900.

De les poesies que forman aquest tomo'n treu el llegidor una impressió molt dolça: la impressió de la esperança.

Jove com es el senyor Guasch, fa esperar nos ves flors pera enjoyar la literatura catalana, y axís

ho han dit ja los més inteligents crítichs de la nostra terra.

Com á mostra del estil del novell poeta, copiám al etzar una de les composicions del llibre.

CAP AL TART

El sol s'ha post... La terra caldejada
s'adorm enamorada
sota un cel esblaimat de satí blau;
escotxegen les guatlles xardoroses,
i al fons del bosc les tórtoras geloses
á parelles s'abeuren amoroses
en les aygues tranquiles del estany.

Pels camins y dreceres
s'entornen segadors y espigoleres
á colles tot cantant,
mentres esplendorosa
la lluna vermellova
s'aixeca sobre el mar...
Exa és l'hora, amor meu, del gran misteri,
la dels cels esblaimats,
l'hora trista que Deu va fer un día
pels cors enamorats.

MEMORIA HISTÓRICA DEL POBLE DE SON SERVERA, per don *Miquel Gayá y Bauza*, Pbre. — Palma de Mallorca. — Estampa de les filles d'en Colomar, Campana, 2. — Any 1900.

Altre fora l'esplendor de la historia patria si tots los pobles tinguessen un home que's cuydés de coleccionar y recollir pacientment la nombrosa cantitat de documents qu'en un sentit ó altre fan referencia á les localitats y que s'están perdent per qui n'enllá. ¡Quántes brillants págines de la historia dels pobles s'han perdut á causa de la ignorancia ó dexadesa dels que venían obligats á conservarles com á preuhat tresor!

Per axò, quan ne surt un que, sacrificant sos interessos y á voltes fins la salut, recull aquestes engrunes que'ns ha llegat el passat, lo saludám ab fondo respecte, y li enviám la nostra més coral enhorabona.

Mossén Gayá, ab sa *Memoria històrica del poble de Son Servera*, ha fet un gran bé á sa patria y mereix lo respecte y aplauso de sos conciudadans.

Nosaltres nos complahém en enviarli la nostra felicitació, agrahintli l'exemplar que'ns ha remés.

CURIOSITATS

Y PASSATEMPS

UNA RECEPTE VELLA

Pera blanquejar puntes y blondes se fa d'aquesta manera:

Primerament se fican en un bany d'oli y s'hi tenen sis ó vuyt dies; després se treuen y s'expressen be; per fi, s'ensabonan ab aygua calenta, y surten blanques. — (CORTÉS. *Varios secrets de Naturalesa*.)

ALTRA RECEPTE

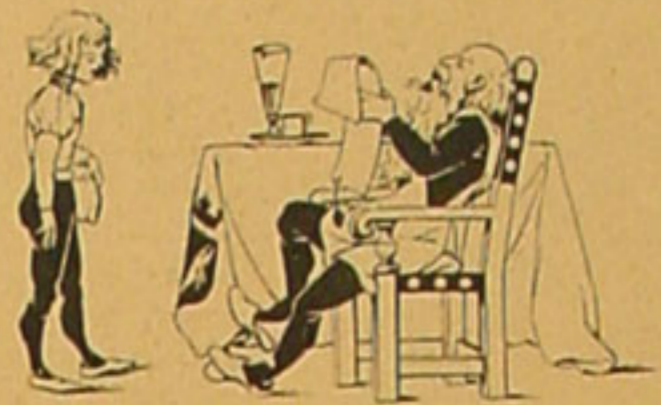
En la obra citada s'hi llegeix que les fulles dels cohombres ben picades, posades damunt de la mossegada del cá rabiós, son de molt profit. Plini diu que's barrejin ab un xich de ví; y de la mateixa manera aprofitan contra les picades dels cent comes.

Peró lo millor contra les mossegades dels cans, es anarsen tot seguit á consultar ab lo Dr. Ferrán.

MANVOSET.

QUÈNTO IL·LUSTRAT

per HURIBAN.

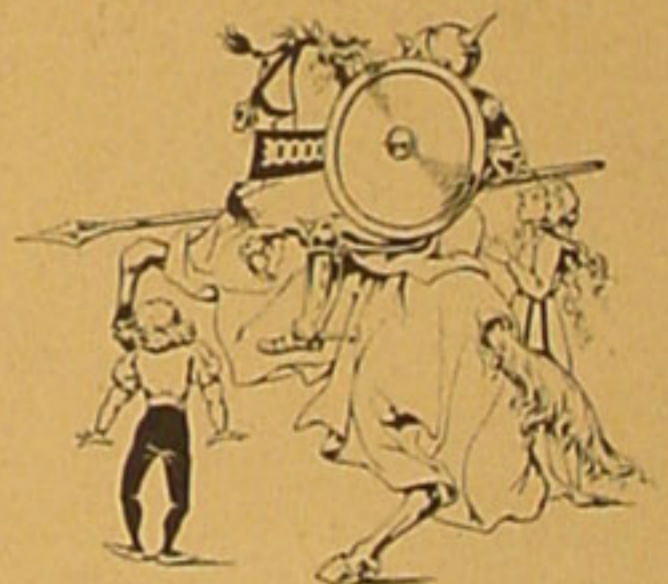
El compte de *Largodiente* reb ordre de anar á la guerra.

Fidel al rey y á la patria se despedeix de sa filla.

Puja al potro sens fer cas dels plors dels que'l voltan.

Allavors el cavall li fa'l ximple esbojarradament.

Y fa la mar de desgracies.

